شينجياڭ گازەتى سايتى http://kazakh.xjdaily.com

ايىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ٴداۋىر
جاڭا جۇڭگونىڭ داڭقتى جىلدارى

ٴبىر ميلليون اسكەر قىسقارتۋ

1985 - جىلى ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتى جاساعان ٴبىر ميلليون اسكەر قىسقارتۋ شەشىمى — جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسىنىڭ پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ قىزمەت ٴتۇيىنىن سوتسياليستىك وسزامانداندىرۋ قۇرىلىسىنا بۇرۋ ستراتەگيالىق شەشىمىن دايەكتىلەندىرۋ، تياناقتاندىرۋ ٴۇشىن قولدانعان كەلەلى ارەكەتى ٴارى جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ دۇنيە ٴجۇزىنىڭ بەيبىتشىلىگىن قورعاۋعا قوسقان ماڭىزدى ۇلەسى.

11 - كەزەكتى ورتالىق كوميتەتتىڭ ٴۇشىنشى جالپى ماجىلىسىنەن كەيىن، دىڭ شياۋپيڭ جولداس العا قويعان مەملەكەت قورعانىسى مەن ارميا قۇرىلىسى كۇش شوعىرلاپ حالىق شارۋاشىلىعىنىڭ داۋىنا كومەكتەسۋ تالابىنا، سونداي - اق وسزاماندانعان، جۇيەلىلەنگەن قۇدىرەتتى توڭكەرىستىك ارميا قۇرۋ جەتەكشى باعىتىنا ساي، ارميا قۇرىلىسىندا ٴبىر قىدىرۋ كەلەلى رەفورما جۇرگىزىلدى. 1982 - جىلى اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ ٴاربىر تەحنيكالىق اسكەر ٴتۇرى قىسقارتىلىپ باس سانموۋ ٴبولىمىنىڭ اسكەر تۇرلەرى ٴبولىمى بولىپ بىرىكتىرىلىپ، تەمىر جول اسكەرلەرى ٴبولىمى تۇپتىق تۇردە تەمىر جول مينيسترلىگىنە كاسىپ اۋىستىردى. قولباسشىلىق ورگانداردى كوپتەپ قىسقارتىلىپ كۇشىنەن قالدىرىلۋمەن قاتار، مەملەكەت قورعانىسىن وسزامانداندىرۋ قاجەتىنە ۇيلەسۋ ٴۇشىن، ەلەكتروندىق قارسىلىق جاساۋ ٴبولىمى قوسىلىپ، مەملەكەت قورعانىسى عىلىم - تەحنيكا ونەركاسىپ كوميتەتى قۇرىلدى. 1983 - جىلى 4 - ايدا جۇڭگو حالىق قارۋلى ساقشى ٴبولىمى قۇرىلدى، بۇل جۇڭگونىڭ قارۋلى كۇش تۇزىلىسىندەگى ەلەۋلى وزگەرىس سانالادى.

1985 - جىلى 5 - ايدىڭ 23 - كۇنىنەن 6 - ايدىڭ 6 - كۇنىنە دەيىن، ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتى بەيجيڭدە اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ كەڭەيتىلگەن ٴماجىلىسىن اشتى. اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ ٴتوراعاسى دىڭ شياۋپيڭ ماجىلىستە جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسىنىڭ ٴبىر ميلليون ادام قىسقارتاتىندىعىن سالتاناتپەن جاريالادى. بۇل جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ جانە جۇڭگو حالقىنىڭ كۇش - قۋاتى، سەنىمى بارلىعىنىڭ بەينەسى. ول ٴبىر ميلليارد حالقى بار جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسىنىڭ دۇنيە ٴجۇزىنىڭ بەيبىتشىلىگىن قورعاۋعا ۇلەس قوسۋدى قالايتىندىعىن ٴارى ٴوزىنىڭ ٴىس جۇزىندىك ارەكەتىمەن ىسكە اسىراتىندىعىن كورسەتتى.

ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتىنىڭ شەشىمى مەن ورنالاستىرۋى بويىنشا، 1985 - جىلدىڭ سوڭعى جارتىسىنان باستاپ، الدىمەن ورگانداردا، ونان سوڭ اسكەري بولىمدەردە، مەكتەپتەردە جانە قامتاماسىزداندىرۋشى ورىنداردا رەت - ٴتارتىبى بويىنشا، حالىق ازاتتىق ارمياسى جوعارىدان تومەنگە دەيىن ٴبىر ميلليون اسكەر قىسقارتۋدى ۇيىمداستىرىپ اتقاردى. 1987 - جىلعا كەلگەندە، جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسى ٴبىر ميلليون اسكەر قىسقارتۋ مىندەتىن ٴساتتى ورىندادى. وسى رەتكى ٴتۇزىلىستى رەفورمالاۋ، ىقشامداپ قايتا ۇيىمداستىرۋ ارقىلى حالىق ازاتتىق ارمياسى قۇرىلىمى ىسكەر بولۋ، يكەمدى قولباسشىلىق ەتۋ، تەز اتىس قايتارۋ، ونىمدىلىكتى ٴوسىرۋ، جاۋىنگەرلىك قۋاتتى ارتتىرۋ نىساناسىنا قاراي نىق قادام تاستادى.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 10 - ايدىڭ 17 - كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 - بەتتە)

اۋىل - قىستاقتاردى جاپپاي العا باستىرۋدى، شارۋالاردى جاپپاي دامىتۋدى ىلگەرىلەتىپ، بۇكىل رايونىمىزدىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋ ناتيجەسى سۇبەلى بولدى.

■ جۇيەلى ورنالاستىرۋ جاسادى، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ساياساتتىق جۇيەسىن قالىپتاستىردى

اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋ — شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىنىڭ جالپى جاعدايىن كوزدەي وتىرىپ، 100 ميلليونداعان شارۋانىڭ تاماشا تۇرمىسقا دەگەن تالپىنىسىنا بەيىمدەلە وتىرىپ، ”اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق، شارۋالار“ قىزمەتى جونىندە جاساعان كەلەلى شەشىمى، ”اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق، شارۋالار“ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدىڭ نەگىزگى تۇتقاسى. اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسى اتقارىلعاننان بەرى، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم كوپ رەت تۇراقتى كوميتەتتىڭ (كەڭەيتىلگەن) ٴماجىلىسىن اشىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋدى ىلگەرىلەتۋدى ارناۋلى تاقىرىپتا زەرتتەپ ورنالاستىرۋ جاساپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ باسشىلىق گرۋپپاسىن قۇردى، ٴار قايسى ايماق (وبلىس، قالا)، اۋدان (قالا، رايون)، اۋىل (قالاشىق)، قىستاق تۇگەلدەي اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ قىزمەتى باسشىلىق گرۋپپاسىن قۇرىپ، ”بەس دارەجەلى شۋجيلەر“ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ٴبىرىنشى جاۋاپكەرشىلىگىن يگەرۋدى ايقىنداپ، ٴبىر دارەجە ٴبىر دارەجەنى يگەرۋدەي جاۋاپكەرشىلىك جۇيەسىن قالىپتاستىرىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ٴتۇرلى قىزمەتتەرىن ىلگەرىلەتۋگە جاپپاي ورنالاستىرۋ جاسادى.

كەمەلدى، تولىق ۇيىمدىق جۇيە بولعاننان كەيىن، تاعى ناقتى، اتقارىلاتىن ستراتەگيالىق جوبا بولۋ قاجەت. 2017 - جىلدىڭ سوڭىندا ورتالىقتىڭ اۋىل - قىستاق قىزمەتى ٴماجىلىسى اشىلعاننان كەيىن، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم جەدەل ٴماجىلىس اشىپ، ورتالىقتىڭ اۋىل - قىستاق قىزمەتى ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن جەتكىزىپ، ۇيرەنىپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ دايەكتىلەندىرۋ پىكىرىن اقىلداستى. كەلەسى جىلى 2 - ايدا اشىلعان اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم اۋىل - قىستاق قىزمەتى ٴماجىلىسى رايوننىڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋ جونىندە جاپپاي ورنالاستىرۋ جاساپ، نىسانا - مىندەتتەردى ايقىندادى. ماجىلىستەن سوڭ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋ جونىندە ناقتى ورنالاستىرۋ جاسادى. 2018 - جىلى «شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنىڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگيالىق جوباسى (2018 - جىلدان 2022 - جىلعا دەيىن)» رەسمي باسىپ تاراتىلىپ، اتقارىلىپ، بۇكىل رايوننىڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋ جونىندە كەزەڭدىك جوبا جاسالىپ، ٴبىر قىدىرۋ كەلەلى ينجەنەريا، كەلەلى جوسپار، ٴتۇيىندى قيمىل ورنالاستىرىلىپ، بۇكىل رايوننىڭ جەر - جەرىنىڭ، تاراۋلارىنىڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتۋگە جەتەكشىلىك ەتەتىن ماڭىزدى نەگىزگە اينالدى.

2 جىلدان بەرى، تۇتاس رايونداعى جوعارى مەن تومەننىڭ ورتاق قۇلشىنۋىنىڭ ارقاسىندا، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋدىڭ ساياساتتىق جۇيەسى كۇن ساين كەمەلدەنىپ، ”كاسىپ وركەندەگەن، ەكولوگياسى قونىستانۋعا جايلى، اۋىل سالتى وركەنيەتتى، جونگە سالىنۋى ٴونىمدى، تۇرمىسى باياشاتتى“ بولعان اۋىل - قىستاقتىڭ گۇلدەنگەن كەلبەتى بىرتە - بىرتە ايگىلەنىپ كەلەدى.

■ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، پايداسىن ارتتىردى، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋ ومىرشەڭدىگى قاۋلادى

اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسى اتقارىلعاننان بەرى، بۇكىل رايون اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل - قىستاقتى الدىمەن دامىتۋعا تاباندى بولىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، بۇكىل رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋىندا ورنىقتىلىقتى ساقتاۋ نەگىزىندە جاقسارۋعا بەت العان جاعداي جارىققا شىعىپ، شارۋالاردىڭ جان باسىندىق كىرىسى ورنىقتى، ٴورىس جوعارىلادى، بۇل بۇكىل رايوننىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق داۋى ٴۇشىن مىعىم نەگىز قالاپ، ”ورنىقتىرعىش“ رولىن اتقاردى.

اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ ٴورىس، ورنىقتى داۋى اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورماسىنىڭ ۇزدىكسىز ىشكەرىلەي ورىستەتىلۋىنىڭ ارقاسىندا كەلگەن، قازىر ساپا مەن پايدا اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋىنىڭ ماڭىزدى ولشەمىنە اينالدى.

”سەلبەستىك كووپەراتيۆى وندىرگەن ورگانيكالى ۇننىڭ ٴار كيلوگرامىنىڭ جەكە ساتىلۋ باعاسى 20 يۋانعا جەتىپ، ادەتتەگى ۇننان الدەقايدا جوعارى بولدى“. شونجى اۋدانى فىڭيۋي اۋىل شارۋاشىلىعىنان قىزمەت وتەۋ كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ القا مۇشەسى لي جياڭ بىلاي دەدى: سەلبەستىك كووپەراتيۆى ورگانيكالى ٴبيداي ەگىنشىلىگىمەن شۇعىلدانىپ، ٴوندىرۋ بارىسىندا اۋىل شارۋاشىلىعى ٴدارىسىن، حيميالىق تىڭايتقىش ىستەتپەيدى، ٴبيدايدىڭ ٴتۇسىمى تومەن بولعانىمەن، مۇ باسىندىق پايدا تومەن بولمادى، بۇل ٴبيدايدىڭ جالپىلىق پايداسىن جوعارىلاتۋداعى تۇسالعىلاردى تالقانداپ، كاسىپتىڭ داۋ اياسىن كەڭەيتتى.

وسى 2 جىلدا بۇكىل رايون اۋىل شارۋاشىلىعى وندىرىسىندە ”استىقتى ورنىقتىرۋ، ماقتانى ساپالاندىرۋ، مال شارۋاشىلىعىن جەبەۋ، جەمىس شارۋاشىلىعىن كۇشەيتۋ، ەرەكشە شارۋاشىلىقتى گۇلدەندىرۋ“ سىندى داۋ وي جەلىسىنە تاباندى بولىپ، ساپا مەن پايدانى شىعار ٴتۇيىن ەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ جالپىلىق پايداسىن جوعارىلاتتى. قازىر بۇكىل رايوننىڭ استىق حاۋىپسىزدىگى تولىق قامتاماسىز ەتىلىپ، ساپالى ٴبيداي ەگۋ سالىستىرماسى 20%كە جەتتى؛ ماقتا ەگىنشىلىگى ۇزدىكسىز باسىمدىققا يە ٴوندىرىس وڭىرلەرىنە قاراي شوعىرلانىپ، 60% ماقتانىڭ ساپاسى دۇنيە جۇزىندەگى ساپالى ماقتامەن تەڭ بولدى؛ جەمىس ورمان كاسىبىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، پايداسىن ارتتىرۋ ينجەنەرياسىندا كەزەڭدىك تابىسقا قول جەتىپ، جەمىس ٴونىمى، ساپاسى، ساتىلۋ باعاسى جوعارىلاۋ جۇزەگە استى، پاميدور وڭدەۋ، بۇرىش وڭدەۋ سياقتى وڭىرلىك ەرەكشە كاسىپ داموۋداعى جاڭا جارقىن تۇيىنگە اينالىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ تيىمىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋعا پارمەندى تىرەك بولدى.

اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋى قاشاندا ۇزدىك دارىندىلاردان ايرىلا المايدى. اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسى اتقارىلعاننان بەرى، بۇكىل رايون تۇتاس قوعامداعى كۇشتەردى توپتاپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ دارىندىلار تىرەگىن كۇشەيتتى. عىلىم - تەحنيكانى اۋىلعا جەتكىزۋ، مامانداردىڭ ارالاپ لەكسيا جاساۋى، اتىزداعى ساباقحانا سياقتى تاربيەلەۋ تاسىلدەرى ارقىلى كەدەي قىستاقتاردىڭ شارۋاشىلىق قۇرىپ اۋقاتتانۋدىڭ باستاۋشىلارىن جەتىلدىرىپ، جوعارى مەكتەپتەن وقۋ تاۋىسقان وقۋشىلاردى نەگىزگى ساتىعا بارىپ جۇمىسقا ورنالاسۋعا جانە دەربەس شارۋاشىلىق قۇرۋعا جەتەكتەدى جانە جىگەرلەندىردى، وتباسىلىق ەگىس الاڭى، شارۋالاردىڭ كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆى، قىستاقتىڭ كوللەكتيۆ شارۋاشىلىق ۇيىمدارى سياقتىلارعا سۇيەنە وتىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپتىك باسقارۋشىلارى، دەلدالدارى، ەلەكتروندىق ساۋدا تيجاراتشىلارى سياقتى شارۋاشىلىق باسقارۋ دارىندىلارىنان ٴبىر توبىن سۇيەمەلدەپ باۋلىدى.

بيىل الدىڭعى جارتى جىلدا بۇكىل رايوننىڭ جەر - جەرى 20 مىڭنان استام شارۋاشىلىق قۇرىپ اۋقاتتانۋ باستاۋشىلارىن (رەت) تاربيەلەدى، رايونعا قاراستى جوعارى مەكتەپتەردەن وقۋ تاۋىسقان وقۋشىلار مەن ىشكى ولكەلەردەگى جوعارى مەكتەپتەردەن وقۋ تاۋىسىپ شينجياڭعا قايتقان شينجياڭدىق وقۋشىلاردان 40 مىڭنان استامى نەگىزگى ساتىعا بارىپ جۇمىسقا ورنالاستى، شارۋاشىلىق قۇردى. اۋىل - قىستاقتىڭ كاسىپتىك دارىندىلار قوسىنى ۇزدىكسىز زورايىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتىڭ داۋ ومىرشەڭدىك كۇشىن قاۋلاتىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋعا دارىندىلار جاعىنان كەپىل ازىرلەدى.

■ تيىمىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتتى، شارۋالاردىڭ تۇرمىسى باياشات، قورشاعان ورتاسى قونىستانۋعا جايلى بولدى

”تۇراقتى قىزمەت بولعان سوڭ، وتباسى كىرىسىمىز قامتاماسىز ەتىلدى، تۇرمىسىمىزعا دەگەن سەنىمىمىز ونان ارى ارتا ٴتۇستى“. كەريا اۋدانى ويتوعراق اۋىلى يار ٴمالى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ازەز يۇسۋپ زاۋودقا جۇمىسقا ورنالاسقان سوڭ، تۇرمىسىندا ٴتۇبىرلى وزگەرىس تۋىلدى. ازەز قىزمەت ىستەيتىن كەريا اۋداندىق گۇيمي بيو عىلىم - تەحنيكا جارنا شەكتى سەرىكتەستىگىندە ٴوزى سياقتى كوپتەگەن قىستاق تۇرعىنى وسزاماندانعان زاۋودتا جۇمىسقا ورنالاسىپ، جاڭا ونەركاسىپ جۇمىسشىسىنا اينالىپ، باقىتتى تۇرمىسقا كەنەلدى.

2 جىلدان بەرى، بۇكىل رايون كەدەيلەردى دالمە - ٴدال سۇيەمەلدەۋدى، كەدەيلىكتەن دالمە - ٴدال ارىلتۋدى ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتتى، بۇكىل رايوندا كەدەيلىكتىڭ تۋىلۋ سالىستىرماسى 2017 - جىلدىڭ سوڭىنداعى 11.57%تەن 2018 - جىلدىڭ سوڭىندا 6.51%كە تومەندەدى. قالىڭ ەگىنشى - مالشىلار ٴتۇرلى ارنالارمەن باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىسىپ جۇمىستانۋ ارقىلى كىرىستەرىن ارتتىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلدى.

ەگىنشى - مالشىلاردىڭ ٴوندىرىس، تۇرمىس شارت - جاعدايى كۇن ساين جاقسارۋمەن قاتار، اۋىل - قىستاقتىڭ قورشاعان ورتاسىندا دا كورنەكتى وزگەرىستەر جارىققا شىقتى.

”زالالسىز تازا دارەتحانا اۋىل - قىستاقتا جالپىلاستىرۋعا ەرەكشە باپ كەلەدى، قارجى دا كوپ كەتپەيدى، ٴونىمى دە وتە كورنەكتى“. شايار اۋدانى گۇلباق قالاشىعى جاڭا اقارىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى زۇلپيام بارات تازا دارەتحانانىڭ جالپىلاسۋى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىس داعدىسىن وزگەرتكەنىن، قىستاقتىڭ تۇرمىس ورتاسىنىڭ بارعان سايىن جاقسارا تۇسكەنىن ايتتى.

بيىل جىل باسىنان بەرى، بۇكىل رايون دارەتحانانى وزگەرتۋ، اۋلانىڭ ورتاسىن وڭداۋ، قونىس ورتاسىن جاقسارتۋ، لاس زاتتاردى شىعارۋ، قوقىر - قوقىستى تازالاۋ، لاي - باتپاقتى تازالاۋ سياقتى اۋلا ٴىشى - سىرتىنداعى ”6 ٴىس“ توڭىرەگىندە ”100 مىڭ قىستاقتا ۇلگى كورسەتۋ، 10 مىڭ قىستاقتى وڭداۋ“ ينجەنەرياسىن باستاپ اتقارىپ، اۋىل - قىستاقتىڭ قونىس ورتاسىن ۇزدىكسىز جاقسارتتى. بۇكىل رايوننىڭ اۋىل - قىستاقتارىندا ”دارەتحانا توڭكەرىسى“ جاپپاي ورىستەتىلىپ، 14 ايماقتىڭ (وبلىس، قالا) بارلىعىندا اۋىل - قىستاقتاعى تازا دارەتحانانى جاڭادان سالۋ قىزمەتى ورىستەتىلدى، 9 - ايدىڭ اياعىنا دەيىن بۇكىل رايوننىڭ اۋىل - قىستاقتارىندا تازا دارەتحانانىڭ جالپىلاسۋ سالىستىرماسى 42%كە جەتتى.

سونىمەن بىرگە، بۇكىل رايون تاعى اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسى سالاسىندا جاسىل ٴوندىرىس ٴتاسىلىن كۇش سالا جولعا قويىپ، سۋدى تىزگىندەۋ، تىڭايتقىشتى ازايتۋ، ەگىس ٴدارىسىن ازايتۋ، ەگىس جارعاعىن جيناپ الۋ سىندى ”4 ۇلكەن ارەكەت“تى اتقاردى. بيىل جىل باسىنان بەرى، بۇكىل رايوندا قالدىق ەگىس جارعاعىنىڭ جيناپ الىنۋ سالىستىرماسى 75%تەن اسىپ، ەگىس ٴدارىسى مەن حيميالىق تىڭايتقىشتىڭ پايدالانىلۋ سالىستىرماسى ورنىقتى ارتتى، بايلىققا يەك سۇيەيتىن، سارىپ قىلۋعا يەك سۇيەيتىن اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ داۋ ٴتاسىلى تاريحقا اينالدى.

اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىنىڭ جەتەكشىلىگىندە ٴبىر رەتكى تەرەڭ وزگەرىس بۇكىل رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، اۋىل - قىستاقتارىنىڭ بەت - بەينەسىن وزگەرتۋدە.

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇرباندار شەجىرەسى

جۋاڭ شيچۋان: ”جۇڭحۋانى ماڭگى ٴسۇيۋ مۇراتىنان اينىمايتىن“ وتانشىل چياۋمىندەردىڭ باسشىسى

جۋاڭ شيچۋاننىڭ سۇرەتى.
▢ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 26 - كۇنى شيامىننان بەرگەن حابارى (ٴتىلشى يان جىحۋڭ). ”جۋاڭ شيچۋان جولداستىڭ ارامىزدان كەتكەنىنە 30 نەشە جىل بولعانىمەن، ٴبىراق ونىڭ ’جۇڭحۋانى ماڭگى ٴسۇيۋ مۇراتىنان اينىمايتىن‘ رۋحى سوڭعىلاردىڭ ەرىك - جىگەرىن ۇزدىكسىز جانۋدا“. وتانشىل چياۋمىندەردىڭ باسشىسى جۋاڭ شيچۋاندى ەسكە العاندا، فۋجيان ولكەسى چۋانجوۋ قالاسى انشي اۋدانىنداعى سىرتقى ىستەر، چياۋمىن ىستەرى كەڭسەسىنىڭ زەينەتكە شىققان كادىرى چىن كىجىن شىن جۇرەكتەن ٴسۇيىنىش بىلدىرەدى. ونىڭ نازارىندا جۋاڭ شيچۋان بەينە ەسكەرتكىش سەكىلدى سوڭعىلاردى شابىتتاندىرىپ كەلەدى.

جۋاڭ شيچۋان 1888 - جىلى فۋجيان ولكەسىنىڭ شيامىن قالاسىندا تۋعان، اتا مەكەنى چۋانجوۋ قالاسىنىڭ انشي اۋدانى لۋڭمىن قالاشىعى. ول 1911 - جىلى شەتەلدە سۇن جۇڭشان باسشىلىق ەتكەن جۇڭگو تۇڭمىڭحۇيىنا قاتىناسقان، 1925 - جىلى جۇڭگو گومينداڭىنا كىرگەن، 1947 - جىلى جۇڭگو دەموكراتيالىق وداعىنا قاتىناسقان. 1982 - جىلى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ تىكە بەكىتۋىمەن، 95 جاستاعى ول جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا كىرىپ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ رەسمي مۇشەسى بولدى. جۋاڭ شيچۋان جۇڭگوداعى وتانشىل چياۋمىندەردىڭ ايگىلى باسشىسى، كاسىپكەر، پەداگوگ جانە قوعام قايراتكەرى، جاڭا جۇڭگونىڭ چياۋمىن ىستەرى قىزمەتىنىڭ باسشىلارىنىڭ ٴبىرى. ول ”جۇڭحۋانى ماڭگى سۇيەمىن، وسى مۇراتتان اينىمايمىن!“ دەيتىن ومىرلىك سەرت ورناتقان.

جۋاڭ شيچۋان جاس كۇنىندە تۇڭمىڭحۇيعا قاتىناسىپ، جاڭادان قۇرىلعان مينگو ۇكىمەتى ٴۇشىن وڭتۇستىك تەڭىز وڭىرىنە 3 رەت بارىپ قارجى توپتاپ، كەيىن سينگاپۋردا كاسىپ جۇرگىزىپ، مەكتەپ اشتى، فيليپپين، يندونەزيا، شياڭگاڭ جانە جۇڭگو ۇلى قۇرلىعى اراسىندا شاپقىلاپ، جياڭ جيەشىگە قارسى تۇرۋ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرۋ سياقتى توڭكەرىستىك العاباسار قىزمەتتەرمەن اينالىستى ٴارى سول ٴۇشىن دە كەرتارتپا بيلىك جاعىنان 3 رەت قولعا الىنىپ، اباقتىعا قامالدى.

1925 - جىلى ”30 - ماي قوزعالىسى“ بۇرق ەتە ٴتۇستى، جۋاڭ شيچۋان مەن زايىبى يۋي پەيگاۋ گومينداڭ فۋجيان ولكەلىك پارتيا شتابىنىڭ اتقارۋشى مۇشەسى رەتىندە، ”شيامىن گومين سىرتقى ىستەر كومەك قوعامىن“ ۇيىمداستىرىپ قۇرىپ، جۇمىس تاستاۋعا، ساباق تاستاۋعا جۇمىلدىرىپ، گومينداڭ مەن كوممۋنيستىك پارتيا سەلبەستىگىن بەلسەندىلىكپەن ىلگەرىلەتىپ، جاپونيا بۇيىمدارىن شەكتەۋ ارەكەتىن ورىستەتتى. جاپونيانىڭ شيامىندەگى كونسۋلحاناسى ونىڭ اكەسىنىڭ تايبەيدە دۇكەن اشقانىن سىلتاۋراتىپ، ونى جاپونيانىڭ ”تۇرعىنى“ دەپ اتاپ، ونى گۋلاڭيۋيدەگى جاپونيا كونسۋلحاناسىنىڭ جەر استى اباقتىسىنا زاڭسىز قاماققا الىپ، قىسىم جاساپ، شىرعالاپ رايىنان قايتارماقشى بولدى، ٴبىراق ول ولسە دە باس يمەي، باتىل تويتاردى، كەيىن تايۋانعا ايداپ اپارىلىپ، 9 ايدان ارتىق ۋاقىت اباقتىعا جابىلدى.

مينتايداعى ٴار سالانىڭ كوپ جاقتاپ قۇتقارۋى ارقىلى بوساتىلعاننان كەيىن، جۋاڭ شيچۋان امال تاۋىپ ۇلى قۇرلىققا قايتىپ، ۇلكەن توڭكەرىسكە جالعاستى قاتىناستى، سونداي - اق شاڭحايدا «شيڭۋن گازەتى» ندە: ”مەن جۇڭگولىقپىن، الدەقانداي جاپونيا تۇرعىنى ەمەسپىن!“ دەپ اشىق مالىمدەمە جاريالادى. ول تاعى اتىن ارنايى ”جۋاڭ يجۇڭ“ دەپ وزگەرتىپ، ٴوزىنىڭ ناعىز جۇڭگولىق ەكەندىگىن ٴبىلدىردى.

1937 - جىلى جاپون شاپقىنشىلارىنا جاپپاي قارسى سوعىس بۇرق ەتە تۇسكەننەن كەيىن، جۋاڭ شيچۋان شياڭگاڭدا مينتاي جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋ جولداستار قوعامىن باسقارىپ، بوسقىندارعا جاردەم بەرىپ، قارجى توپتاپ، شەتەلدەردەگى العاباسار جاستارمەن بايلانىس ورناتىپ، ولاردى يان - انعا بارىپ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا قاتىناسۋعا تانىستىردى. 1938 - جىلى ول شياڭگاڭدا فۋجيان وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋ جولداستار قوعامىن باسقارىپ، بوسقىندارعا جاردەم بەرىپ، جيانگۋاڭ مەكتەبىن، ليحۋا قىزدار ورتا مەكتەبىن قۇردى، سونداي - اق تايۋان توڭكەرىستىك وداعىمەن سەلبەسە وتىرىپ، «سوعىس كەزىندەگى جاپونيا» جۋرنالىن شىعاردى. 1942 - جىلى ول جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى وڭتۇستىك بيۋروسىنىڭ ورنالاستىرۋىمەن، شياڭگاڭنان گۋاڭشيدىڭ گۇيلينىنە باردى. سول جىلى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى وڭتۇستىك قىزمەت كوميتەتى، گۋاڭشي ولكەلىك قىزمەت كوميتەتى بۇلدىرۋگە ۇشىرادى، جۋاڭ شيچۋان چياۋمىن رەتىندە جاسىرىن پارتيا مۇشەلەرىنىڭ تاباندىلىقپەن كۇرەس جاساۋىن قورعادى، سونداي - اق مىڭ نەشە شاقىرىم ۇزاق ساپار شەگىپ، شياڭگاڭداعى بارلىق مال - مۇلكىن ىرىكپەي ساتىپ توڭكەرىسكە قارجىلاي كومەك بەردى.

جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس جەڭىسكە جەتكەننەن كەيىن، جۋاڭ شيچۋان شياڭگاڭعا، سينگاپۋرعا قايتىپ، العاباسار كينو جانە يمپورت - ەكسپورت ساۋداسىن جۇرگىزدى. 1947 - جىلى شياڭگاڭدا دەموكراتيالىق وداققا قاتىناستى ٴارى شياڭگاڭ ونەركاسىپ - ساۋدا كوميتەتىنىڭ مۇشەسى بولىپ تاعايىندالىپ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا بەلسەنە سەلبەسىپ شەتەلدەگى بىرلىكساپ قىزمەتىن كوپتەپ ىستەدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلۋ قارساڭىندا، جۋاڭ شيچۋان جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى وڭتۇستىك بيۋروسىنىڭ تاپسىرۋىمەن، سينگاپۋرعا ارنايى ۇشىپ بارىپ، چىن جياگىڭدى ەلگە قايتىپ جۇڭگو حالىق ساياسي ٴماسليحات كەڭەسىنە قاتىناسۋعا بەتپە - بەت ۇسىنىس ەتتى.

جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىن، ول جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسى چياۋمىن ىستەرى كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى بولىپ تاعايىندالىپ، حى شياڭنىڭ، چىن جياگىڭ، لياۋ چىڭجي قاتارلىلارمەن بىرگە جاڭا جۇڭگونىڭ چياۋمىن ىستەرى قىزمەتىنىڭ جاڭا جاعدايىن اشتى. ول چياۋمىندەر اۋىلىنا بارىپ، چياۋمىندەردىڭ جاعدايىن ۇعىسىپ، چياۋمىن باۋىرلاستاردان حال سۇراپ، ەلگە قايتقان چياۋمىندەردى ورنالاستىرۋ، چياۋمىندەر اۋىلىنىڭ ٴوندىرىسىن دامىتۋ، چياۋمىن باۋىرلاستاردىڭ، وتانعا ورالعان چياۋمىندەردىڭ زاڭدى ۇقىق - مۇددەسىن قورعاۋ، چياۋمىن باۋىرلاستاردىڭ ىنتىماعىن كۇشەيتۋ جانە جۇڭگو مەن شەتەلدەردىڭ دوستىعىن جەبەۋ قاتارلى جاقتاردا قىرۋار قىزمەتتەر ىستەدى.

1956 - جىلى جۋاڭ شيچۋان چىن جياگىڭعا سەلبەسىپ مەملەكەتتىك وتانعا ورالعان چياۋمىندەر بىرلەستىگىن قۇرۋ دايىندىعىنا قاتىناسىپ، ورىنباسار ٴتوراعا بولىپ سايلاندى. چىن جياگىڭ ناۋقاستان قايتىس بولعاننان كەيىن، ول 1 - كەزەكتى مەملەكەتتىك وتانعا ورالعان چياۋمىندەر بىرلەستىگىنىڭ ۋاقىتشا ٴتوراعاسى مىندەتىن وتەدى. رەفورما جاساپ، ەسىك اشقاننان كەيىن، 90 جاستاعى ول 2 - كەزەكتى مەملەكەتتىك وتانعا ورالعان چياۋمىندەر بىرلەستىگىنىڭ ٴتوراعاسى، 5 - ، 6 - كەزەكتى مەملەكەتتىك ساياسي كەڭەستىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى بولىپ، چياۋمىندەر سالاسىنداعى بىلىقپالىقتى وڭاۋعا، چياۋمىندەر اۋىلىنىڭ ەكى وركەنيەت قۇرىلىسىنا، سونداي - اق وتانعا ورالعان چياۋمىندەر بىرلەستىگى ۇيىمىنىڭ اقاۋسىزدىعى مەن داموۋىنا جۇرەك قانىن سارقا جۇمساپ، شىن مانىندە ”تىلەگىن چياۋمىندەرگە ارنادى، چياۋمىندەرگە سۇيىسپەنشىلىك ورناتتى، چياۋمىندەرگە پايدا جەتكىزدى“.

1988 - جىلى ول بەيجيڭدە ناۋقاستان قايتىس بولدى. جۋاڭ شيچۋاننىڭ ٴومىرى كەرەمەتكە تولى، ول قازىرگە دەيىن چياۋمىندەر سالاسىندا جوعارى اتاق - ابىرويعا يە.